Sosiaaliturva ja -vakuutusosasto
Hallitussihteeri Noora Silmonen

HE 10/2024 vp

Lausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle (HE 10/2024 vp, hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi liikennevakuutuslain, Liikennevakuutuskeskuksesta annetun lain ja vakuutusyhtiölain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikennevakuutuslakia, Liikennevakuutuskeskuksesta annettua lakia ja vakuutusyhtiölakia. Esityksellä pannaan täytäntöön moottoriajoneuvojen käyttöön liittyvän vastuun varalta otettavaa vakuutusta ja vakuuttamisvelvollisuuden voimaansaattamista koskevan direktiivin uudet säännökset.

Liikennevakuutuslain soveltamisalaa tarkennettaisiin direktiivin ajoneuvon käytön määritelmää vastaavasti. Ajoneuvon määritelmää muutettaisiin siten, että ajoneuvo olisi sellainen moottoriajoneuvoja jonka suurin rakenteellinen nopeus on yli 25 kilometriä tunnissa tai suurin nettopaino on yli 25 kilogrammaa. Siten jatkossa hitaat tai kevyet ajoneuvot eivät kuuluisi ajoneuvon määritelmän piiriin. Lisäksi ajoneuvo olisi sellainen sähköpotkulauta, joka elinkeinotoiminnassa vuokrataan yleisön saataville henkilöiden kuljettamista varten. Tällainen ajoneuvo olisi vakuutettava sen painosta riippumatta ja tältä osin ajoneuvon käsite olisi direktiivin määritelmää laajempi.

Esityksessä ehdotetaan rajattavaksi vuokratun sähköpotkulaudan vakuutuksesta korvattavaksi liikennevakuutuslain 4 luvun mukaiset sairaanhoidon kustannukset sekä vahingonkorvauslain (412/1974) 5 luvun 2 §:n 1 kohdan 1 alakohdassa mainitut tarpeelliset sairaanhoitokustannukset. Rajaus olisi uusi ja koskisi vain vuokratun sähköpotkulaudan vakuutuksesta korvattavia vuokratun sähköpotkulaudan kuljettajan henkilövahinkoja. Jos vahinkoon olisi osallisena muitakin moottoriajoneuvoja, korvattaisiin vahinkoon syyttömän sähköpotkulaudan kuljettajan vahingot täysimääräisesti kuten nykyisinkin syyllisen vastapuolen (esimerkiksi henkilöauton) liikennevakuutuksesta. Myös sähköpotkulaudan liikenteeseen käyttämisestä kolmansille osapuolille aiheutuneet vahingot korvattaisiin täysimääräisesti. Mahdollinen sähköpotkulaudan matkustaja, jota ei katsota sen kuljettajaksi, voi olla tällainen kolmas osapuoli. Sähköpotkulautojen ollessa uusi liikkumismuoto, ja niihin liittyvien vahinkojen ollessa profiililtaan erilaisia kuin aiemmin vakuutettavissa ajoneuvoissa, on tarpeen säädellä myös niiden aiheuttamien vahinkojen korvattavuudesta. Säätelyllä halutaan lisäksi varmistaa, että sähköpotkulautojen turvaominaisuuksia ei heikennetä, jotta sähköpotkulautojen paino saataisiin alle 25 kilogramman, joka esityksessä on ajoneuvon määritelmän raja ja täten raja vakuuttamisvelvollisuudelle.

Liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännökset vahingon korvaamisesta vakuutusyhtiön joutuessa maksukyvyttömäksi. Vahinkoa kärsinyt, jonka asuinpaikka on Suomessa, voisi esittää korvausvaatimuksen Liikennevakuutuskeskukselle, jos korvausvastuussa oleva vakuutusyhtiö on maksukyvytön. Ehdotettu uusi maksukyvyttömyyselintä koskeva sääntely parantaa vahinkoa kärsineiden asemaa nykysääntelyyn nähden. Liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännökset määräajoista, joiden kuluessa Liikennevakuutuskeskuksen on käsiteltävä korvausvaatimus sekä keskuksen tehtävistä ja tiedonsaannista sen toimiessa maksukyvyttömyyselimenä. Myös liikennevakuutuslain yhteistakuujärjestelmää koskevia säännöksiä

muutettaisiin siltä osin, kuin se on välttämätöntä direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Voimassa olevan lain mukaan Liikennevakuutuskeskuksen jäseninä olevat vakuutusyhtiöt vastaavat keskuksen kustannuksista. Liikennevakuutuskeskuksen jäseniä ovat kaikki Suomessa liikennevakuutusta harjoittavat vakuutusyhtiöt; Suomessa kotipaikan omaavat, tänne sijoittautuneet ja toisesta jäsenvaltiosta käsin täällä toimintaa harjoittavat. Direktiivin mukaan maksukyvyttömyyselimen rahoitukseen voi jatkossa osallistua ainoastaan kyseisessä jäsenvaltiossa kotipaikan omaavat vakuutusyhtiöt. Liikennevakuutuksen yhteistakuujärjestelmä muuttuu siten, ettei suomalaisen yhtiön maksukyvyttömyyden vuoksi perittävää yhteistakuumaksua voida kohdistaa kaikkiin Suomessa toimiviin vakuutusyhtiöihin vaan ainoastaan suomalaisiin yhtiöihin ja tällöin maksurasite ei kohtele kaikkia markkinoilla toimivia yhtiöitä samalla tavoin. Suomalaisen liikennevakuutusmarkkinan markkinaosuudeltaan kolmanneksi suurin vakuutusyhtiö toimii Suomessa sivuliikkeen kautta. Näin ollen kyseinen vakuutusyhtiö, jonka markkinaosuus on 19,9 %, ei osallistuisi Suomessa lainkaan uuden maksukyvyttömyyselimen tai liikennevakuutuksen yhteistakuujärjestelmän rahoitukseen jatkossa. Tällä voidaan arvioida olevan jonkin verran merkitystä kotimaisiin vakuutusmarkkinoihin. Vaikutukset kasvavat, jos jokin kotimaisista vakuutusyhtiöistä joutuisi maksukyvyttömäksi. Vahinkovakuutusyhtiön maksukyvyttömyys on kuitenkin hyvin epätodennäköinen tapahtuma.

Kansallisista lähtökohdista tehtävinä muutoksina liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan kilpailuun tai lajiharjoitteluun osallistuneelle ajoneuvon kuljettajalle itselleen aiheutuneita henkilövahinkoja ei korvattaisi kyseisen ajoneuvon vakuutuksesta. Toisaalta taas liikennevakuutuslain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että liikennevakuutuslain kilpailuja koskenut eristetyn alueenrajaus poistettaisiin. Tämä tarkoittaa sitä, että ajoneuvon liikennevakuutus kattaisi poikkeuksetta kilpailuja seuraamaan tulleille katsojille mahdollisesti aiheutuneet vahingot. Vahinko saattaa aiheutua esimerkiksi silloin, kun kilpailuihin osallistunut ajoneuvo suistuu radalta ja ajautuu yleisön joukkoon.

Lisäksi liikennevakuutuslakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan kaivamisesta aiheutuneiden omaisuusvahinkojen korvattavuutta rajoitettaisiin. Lisäksi Liikennevakuutuskeskus ei voisi jatkossa toimia direktiivissä tarkoitettuna korvausedustajana. Muilta osin ehdotetut muutokset olisivat lähinnä teknisiä.

Hallitussihteeri Noora Silmonen